

UCHWAŁA Nr XIV/106/2019
RADY GMINY LELIS
z dnia 30 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Anna Danuta Dobkowska

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2020

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych grożących patologiami i uzależnieniami. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 22297, z późn. zm.) określa w art. 1 obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin i jest realizowane w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizację tych zadań inicjuje, w myśl powyższej ustawy, powołana przez Wójta Gminy Lelis, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lelisie. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających alkoholizmowi wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

Sytuacja w gminie w zakresie zjawisk patologicznych wynikających z nadużywania alkoholu w przybliżeniu przedstawia się następująco (dane szacunkowe w odniesieniu do wszystkich mieszkańców gminy):

- ilość osób uzależnionych –195,
 - dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonek, rodzice, rodzeństwo) 391,
 - dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików –391,
 - osoby pijące szkodliwie – w przedziale 489-685,
- z danych OPS:
- ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci, dorośli.) - 40 osób
 - ilość rodzin cierpiących na skutek nadużywania alkoholu i wymagających pomocy społecznej - 6,
 - ilość dzieci z rodzin alkoholowych, które korzystają z różnych form pomocy – 15.

Z informacji Komendy Miejskiej Policji wynika, że na terenie gminy w roku 2019 stwierdzono 17 przestępstw i 5 wykroczenie z udziałem osób nietrzeźwych. W stosunku do danych z 2018 w którym odnotowano 6 przestępstw i 1 wykroczenie z udziałem osób nietrzeźwych odnotowano wzrost.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 r. wpłynęło 13 wniosków o pomoc w związku z nadużywaniem alkoholu. Jest to o 5 wniosków więcej w stosunku do roku 2018 oraz tyle samo co w roku 2017.

Łącznie komisja przeprowadziła 34 rozmowy tj. 17 rozmów z osobami uzależnionymi i 17 z członkami ich rodzin. W roku 2018 członkowie komisji przeprowadzili 30 takich rozmów i 34 w roku 2017.

Do sądu przesłano 3 wnioski o zobowiązanie do leczenia uzależnienia od alkoholu. W stosunku do roku 2018 jest to o 2 wnioski mniej, a w stosunku do roku 2017 o 1 więcej.

W 2019 r. umorzono 43 postępowania prowadzone w stosunku do osób które nadużywają alkohol: w tym 1 wniosek został wycofany, 2 osoby zmarło, 1 postępowanie umorzone zostało przez sąd, a pozostałe 39 z powodu braku podstaw do prowadzenia dalszego postępowania oraz upływy 2 lat od wszczęcia postępowania.

Do Punktu konsultacyjnego zgłaszają się osoby uzależnione oraz członkowie ich rodzin. Osoby zgłaszające się do punktu prowadzonego przez terapeutę uzależnień zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione otrzymują wsparcie i pomoc w podjęciu leczenia. Na stałe do punktu zgłaszają się 2 osoby.

W Gminie Lelis Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2020 jest kontynuacją działań realizowanych od kilku lat.

Ponadto przy sporządzeniu w/w programu uwzględniono uwagi i wnioski zawarte w raporcie z badania – Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Lelis 2017. W ankiecie badawczej wśród osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak bezrobocie i wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu i zagrożenia z tym związane, używanie narkotyków, zagrożenia zdrowia psychicznego i fizycznego w środowisku zamieszkania i pracy, a także przemoc w rodzinie. W badaniu wśród uczniów została poruszona tematyka spożywania alkoholu, palenia tytoniu, używania narkotyków oraz dopalaczy. Ponadto pojawiły się zagadnienia dotyczące przemocy rówieśniczej oraz domowej. Badaniem zostali objęci także pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, iż na terenie gminy Lelis niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1. Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne, w tym:

1) kontynuacja realizacji programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu.

Wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia;

2) zwiększenie liczby programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy. Szczególny nacisk należy zwrócić na naukę asertywności, tak by młodzi ludzie mając styczność z osobami zażywającymi substancje odurzające potrafili odmawiać ich stosowania, gdyż jak pokazały badania wraz z wiekiem takich propozycji jest coraz więcej;

3) kontynuacja programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji. Szczególne zwrócenie uwagi na występowanie agresji słownej czy ośmieszania. Zwiększanie wiedzy na temat tego, jak walczyć z takim zjawiskiem, jak sobie radzić w sytuacji problemowej jest niezbędne, aby młodzi ludzie potrafili funkcjonować wśród rówieśników, a występowanie tego zjawiska nie rzutowało na ich samoocenę i pewność siebie. Ponadto niezbędne jest zwrócenie uwagi na rolę sprawcy przemocy i jego oddziaływanie na psychikę ofiary, szczególnie w tak młodym wieku. Przeprowadzone badania pokazały, iż wraz z wiekiem respondentów rośnie liczba osób biorących udział w czynnym akcie przemocy;

4) zwiększenie liczby projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych, a także realizacja programów na rzecz budowania wrażliwości na zjawisko cyberprzemocy. Jak pokazują wyniki badań, problem cyberprzemocy zwiększa się wraz z wiekiem badanych, przy jednoczesnym wzroście obojętności na jego występowanie;

5) prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących niebezpieczeństwa jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie.

6) prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących organizacji czy serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą;

7) prowadzenie programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów.

2. Kontynuacja szkoleń i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów z zakresu profilaktyki społecznej.

3. Kontynuacja warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie: tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

4. Realizacja programów profilaktycznych pomagających w sytuacjach trudnych i stresujących.

5. Realizacja programów profilaktycznych dotyczących trzeźwości wśród mieszkańców.

Analiza ankiet pokazała, że wielu badanych zna osoby nadużywające alkohol, a wielu sprzedawców zadeklarowało, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.

6. Kontynuacja szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.

8. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych.

I. ZADANIA I SPOSÓB ICH REALIZACJI

Zadanie 1

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Sposób realizacji:

- 1) kontynuacja działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin;
- 2) współudział w finansowaniu działań terapeutycznych prowadzonych w placówkach odwykowych;
- 3) informowanie osób uzależnionych o istniejących placówkach ambulatoryjnych i ośrodkach terapeutycznych;
- 4) pomoc osobom uzależnionym w szybkim podjęciu leczenia (kierowanie, edukacja, wspieranie psychiczne, porady prawne);
- 5) wnioskowanie o leczenie przymusowe na podstawie zgromadzonej dokumentacji, wniosków rodziny, informacji z Ośrodka Pomocy Społecznej i Policji;
- 6) udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szkoleniach, seminariach i konferencjach.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji:

- 1) upowszechnianie wiedzy o mechanizmach uzależnień szczególnie wśród osób dorosłych;
- 2) podejmowanie działań interwencyjnych mobilizujących osoby uzależnione od alkoholu do podejmowania leczenia dobrowolnego;
- 3) kierowanie na badania psychologiczne i psychiatryczne osób, wobec których wszczęto postępowanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 4) prowadzenie działań na rzecz wspierania rodzin, w których występują problemy alkoholowe oraz przemoc – informowanie o możliwości skorzystania z pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i prawnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz wspieranie programów edukacyjnych;
- 5) wsparcie działań świetlicy środowiskowej w której prowadzone są zajęcia dla dzieci z rodzin w których występują problemy alkoholowe;
- 6) stała współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, świetlicami środowiskowymi, przedstawicielami służby zdrowia w zakresie działań związanych z przemocą w rodzinie i ich skuteczności;
- 7) podnoszenie kompetencji osób pracujących z członkami rodzinami w których występują problemy alkoholowe;
- 8) upowszechnianie poprzez umieszczenie w ogólnodostępnych miejscach informacji o numerach telefonów zaufania.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposób realizacji:

- 1) wsparcie finansowe realizowanych w szkołach programach i działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży a także nauczycieli i rodziców;
- 2) wspieranie działań profilaktycznych polegających na organizowaniu lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, sportowym dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych ze szczególną dbałością o to by nie kojarzyły się one z promocją alkoholu, a miały na celu integrację rodzin oraz mieszkańców i zagospodarowanie czasu wolnego bez alkoholu i używek;
- 3) dofinansowanie wypoczynku zimowego, letniego, obozy wypoczynkowo - terapeutyczne, socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz innych form „wspólnej zabawy” celem propagowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży;
- 4) wspieranie zajęć pozalekcyjnych, w tym zajęć sportowych prowadzonych dla dzieci i młodzieży przy szkołach stanowiących alternatywę spędzania czasu wolnego wśród grup rówieśniczych bez alkoholu i używek;
- 5) organizowanie dla opiekunów, animatorów i nauczycieli specjalnych szkoleń z zakresu znajomości strategii profilaktycznych, zasad pracy z młodzieżą z grup ryzyka i sytuacji psychologicznej dziecka w rodzinie alkoholowej w celu przygotowania merytorycznego do pracy z dziećmi i młodzieżą;
- 6) współuczestnictwo w kampaniach społecznych w zakresie problematyki uzależnień, picia ryzykownego, organizowanie i dofinansowanie zajęć edukacyjnych dotyczących profilaktyki alkoholowej i używek dla mieszkańców podczas różnego rodzaju spotkań.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Sposób realizacji:

- 1) wspieranie materialne i organizacyjne podmiotów i organizacji oraz osób fizycznych zajmujących się problematyką profilaktyki;
- 2) wspomaganie grup samopomocowych, organizacji społecznych, sportowych, szkolnych, kościelnych propagujących w swoich programach profilaktykę alkoholową;
- 3) prowadzenie szkoleń dla osób posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposób realizacji:

- 1) informowanie właścicieli punktów sprzedaży alkoholu i sprzedawców dotyczące zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz zachęcanie do udziału w akcjach skierowanych do klientów w/w punktów;
- 2) kontrola punktów sprzedaży alkoholu w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim jak również na kredyt lub pod zastaw;
- 3) występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie 6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Finansowanie zatrudnienia socjalnego uzależnionym od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakresie leczenia odwykowego.

II. ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2020 prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy uzyskane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wytyczne finansowania oraz Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Plan wydatków programu na 2020 r. zostanie określony w uchwale budżetowej na 2020 r.

III. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości: 160 zł. za:
 - 1) udział w posiedzeniu Komisji;
 - 2) przeprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie określonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje jeżeli członek Komisji uczestniczył w posiedzeniu komisji lub brał udział w kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych;

3. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka Komisji na liście obecności dołączonej do protokołu posiedzenia lub podpis na protokole z przeprowadzonej przez Komisję kontroli;
4. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów podróży służbowej odbywanej na podstawie polecenia wyjazdu służbowego Wójta Gminy. Do sposobu ustalenia należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowej stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz.167)
5. Wydatki na wynagrodzenia członków Komisji realizowane są ze środków budżetu gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, określonych Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.